

Eesti Õpilasesinduste Liit MTÜ
Pärnu mnt 102-21, E-korpus
11312 Tallinn
Tel. +372 5818 8590
e-post: opilasliit@opilasliit.ee

Sotsiaalministrile

04.06.2025

Eesti Õpilasesinduste Liidu arvamus vabariigi valitsuse määruse “Nõuded laste toitlustamisele haridus- ja sotsiaalteenuse osutamisel ning püsi- ja projektlaagris” muutmise eelnõu kohta

Lugupeetud Karmen Joller

Eesti Õpilasesinduste Liit on tutvunud eelnõuga “Nõuded laste toitlustamisele haridus- ja sotsiaalteenuse osutamisel ning püsi- ja projektlaagris” ning esitame siinkohal oma arvamuse ja ettepanekud eelnõu sisu kohta.

Tervitame, et pärast aastatepikkust ootamist on laste toitlustamist reguleeriv määrus lõpuks ajakohastatud. Ligne rasvumine ja ülekaalulisus on noorte inimeste seas järjest süvenev probleem ning seega on positiivne, et määrus suunab tähelepanu tervislikuma ja mitmekesisema toidu pakkumisele, rõhutades põhitoidude vaheldusrikkust ning toiduainete varieeruvust. Õpilaste perspektiivist on positiivne, et keskendutakse köögiviljade, puuviljade ja marjade osakaalu tõstmisele, arvestades, et need on tervist toetavad ning õpilaste seas populaarsed toiduained. Võib eeldada, et lihasisalduse, piima ning suhkru ja soola vähendamine ei pruugi pealtnäha olla laiemale õpilaskonnale kergesti vastuvõetav, kuid Õpilasliidu perspektiivist on ka need muutused positiivsed, kuna toetavad õpilaste tervist ning kujundavad tervislikke toitumisharjumusi. Tervitatav on ka poolfabrikaatide kasutamise konkreetne piiramine. Noorte maitseharjumuste kujundamist toetab ka koolipuhvetite valiku täpsem reguleerimine ning vastutuse selge määramine koolijuhile, mida on oodata tulevikus.

Eriti positiivne on, et määrukses kehtestatakse regulatsioonid toiduainetele, mitte toitainetele. Õpilastena mõistame ja näeme, et antud käsitus aitab toitlustajatel lihtsamini menüüd koostada ning seega annab juurde paindlikkust. Paindlikkuse aspektist on ka meeldiv, et põhimenüüs on võimalik teha erinevate tähtpäevade puhul erandeid.

Määruse jõustumisel on rakenduslikult oluliseks osaks koolitoidu populariseerimine õpilaste seas, et kasvaks ka koolitoitu tarbivate õpilaste hulk. Tervisliku ja mitmekesise koolitoidu kõrval peab see olema ka õpilastele atraktiivne. See tähendab, et lisaks nõuete täitmisele tuleb arvestada ka toidu tekstuuri ning lõhna- ja maitseomadustega, et see vastaks õpilaste ootustele. Vastasel juhul on paratamatuks tagajärjeks suure osa õpilaste liikumine alternatiivsete toidukohtade poole, näiteks koolipuhvet või lähedalasuvad toidupood. See aga tühistab nende õpilaste jaoks täielikult koolitoidu tervislikud omadused ning tervislik toit asendatakse tihtipeale ülemagustatud ja ülesoolatud toiduga, mis on vastupidiselt õpilaste tervist kahjustavad. Sellise olukorra vältimiseks soovitame koolitoitlustajatel kaasata õpilasesindust menüüde planeerimisel, et koguda sisendit õpilaskonna toidueelistuste kohta ning viia läbi selle põhjal toidumenüüs vastavad kohandused. Õpilaste arvamuse arvestamine on koolitoidu kontekstis eriti oluline, sest see on parim viis tagada koolitoidu populaarsus õpilaste seas. Valik on lihtne: kaasame õpilasi või õpilased hääletavad jalgadega ning koolilõuna asemel leiavad ebatervislikuma alternatiivi mujalt.

Selge on ka see, et koolitoidu kvaliteedi ja kättesaadavuse tõstmiseks tuleb suurendada ka riiklikku rahastust. Riiklikult on koolitoidu toetus püsinud aastaid muutumatuna, kuigi on toimunud ulatuslik toiduhindade kallinemine. See tähendab aga, et toitlustajate jaoks on praeguseks võrdväärse koolitoidu kvaliteedi pakkumine kujunenud keeruliseks. Selleks, et tagada päriselt kõrge kvaliteediga koolitoitu, tuleb pöörata järgnevatel aastatel tähelepanu ka koolitoidu toetuse tõstmisele. Tegemist on investeeringuga pikaajalisse rahvatervise arengusse ning väärib tõsist tähelepanu. Probleemiks on ka see, et paljudele õpilastele on koolitoit endiselt tasuline, mis aga suurendab majanduslikku lõhet ning paneb sotsiaalselt vähekindlustatud pered väga keerulisse olukorda. Eesti Õpilasesinduste Liit kutsub siinkohal valitsust üles suurendama koolitoidule suunatud rahastust ning toetama seeläbi üleminekut veelgi tervislikumale ja kättesaadavamale koolitoidule kõigile õpilastele üle Eesti.

Lugupidamisega

Karl Erik Kirss

Juhatuse esimees

/allkirjastatud digitaalselt/